

Nr 36.

Av herr **Bondeson m. fl.**, angående importförbud beträffande amerikanskt fläsk.

Bland våra husdjur torde svinen vara de, som äro mest känsliga för sjukdomar, och det är betydande förluster, som därigenom åsamkas svin-skötseln och därmed jordbruksnäringen och näringslivet överhuvudtaget. Åtgärder för förekommande och bekämpande av svinsjukdomar äro därför av synnerligen vital betydelse. Härvid påkallar svinpesten av flera anledningar särskild uppmärksamhet.

Denna sjukdom är genom sin synnerligen stora smittsamhet och den stora dödligheten bland angripna djur mycket förlustbringande. Överföringen av smitta följer dessutom ofta de mest lömska och smygande vägar, och sjukdomen är därför synnerligen svår att bekämpa, sedan den väl erhållit mera allmän spridning. Å andra sidan är svinpestens natur väl känd av den veterinära sakkunskapen, varför mycket effektiva åtgärder såväl för sjukdomens utrotande som också mot dess vidare spridning äro möjliga, om de blott kunna företagas i tid.

Beträffande de kostnader och förluster, som svinpesten kan förorsaka, må anföras att statens utgifter under året 1943/44 uppgingo till mer än 286 000 kronor oberäknat genom svinpest förorsakade förluster i militära svingårdar. Försäkringsbolagens utgifter voro under samma tid 4 600 kronor. De största förlusterna, som icke kunna exakt angivas, ha dock drabbat de enskilda besättningarna därigenom att ersättning från staten och försäkringsbolagen icke utgått för djur, som *misstänkts* för svinpest eller som dött innan diagnosen varit säkerställd, vilket stundom kan ta lång tid. Exempel finnes på att besättning varit spärrad upp till 98 dagar. Därtill komma ytterligare kostnader och besvär för slakterier och enskilda genom arbetsamma och kostbara spärrningsåtgärder samt inskränkningar och störningar i handeln med smågrisar och avelsdjur.

Betydelsen av att i tid effektivt bekämpa sjukdomen och förebygga dess allmänna spridning belyses bäst av den utbredning densamma tagit i

Amerika. Den är där kronisk, och man har efter vad som kan bedömas uppgivit hoppet att kunna helt utrota densamma. Förlusterna genom akuta sjukdomsutbrott äro där betydande, vartill komma omfattande och kostsamma ympnings- och andra åtgärder för att minska den alltid lurande risken för sjukdomens uppblossande.

Intressanta och belysande exempel på sjukdomens lömska och smygande smittogång anföras av laborator Hedström från den senaste svinpest-epizootien i Sverige (se Smittvägarna vid svinpest i Skandinavisk veterinär tidskrift 1944). Av denna avhandling framgår otvetydigt, att det här liksom även vid tidigare epizootier varit det från den ständiga smittohärden i Amerika importerade fläsket, som utgjort den ursprungliga smittokällan vid sjukdomsutbrotten i vårt land.

Nämnas må, att Danmark aldrig varit utsatt för svinpest och att import dit av amerikanskt fläsk ej förekommit.

Betydelsen av att genom lagstiftningsåtgärder bekämpa svinpesten har redan tidigare insetts. Efter ett svårartat sjukdomsangrepp år 1888 infördes stränga bestämmelser för importen av levande svin, som senare kompletterats och skärpts. Dessa åtgärder ha varit av mycket stor betydelse, och tack vare dessa har sjukdomen kunnat hållas borta från vårt land, bortsett från enstaka särskilt under senare år inträffade återfall. Dessa återfall visa, att hittillsvarande bestämmelser icke äro tillräckliga, och det skulle därför vara ett konsekvent fullföljande av tidigare vidtagna betydelsefulla åtgärder, om den kvarstående smittorisk, som importen av amerikanskt fläsk innebär, även effektivt undanröjes. De bestämmelser, som införts för att förekomma den med fläskimporten förenade smittorisken, äro synnerligen svår genomförbara och bli långt ifrån alltid tillämpade, och den enda effektiva utvägen torde vara att helt förbjuda importen.

Ett toltalförbud för import av amerikanskt fläsk skulle alltså medföra synnerligen betydelsefulla fördelar, gentemot vilka befarade nackdelar äro mycket oväsentliga. Importen av amerikanskt fläsk är under normala förhållanden icke av den omfattning, att den ur försörjnings- eller handelspolitisk synpunkt spelar någon större roll. Syftemålet med ifrågavarande fläskimport är att tillgodose en — mycket begränsad — efterfrågan på fläsk av fetare typ än det, som vanligen produceras inom landet. Denna speciella marknad är emellertid i ständigt avtagande, och en undersökning vid statens husdjursförsöksanstalt av Sven Bengtsson har visat, att fläsk av ifrågavarande typ mycket väl kan produceras inom landet.

Nedanstående tabeller visa dels vår egen slakt av svin, vari ingår såväl den marknadsförda slakten som den obesiktigade slakten, dels vår utförsel t. o. m. året 1941 då all export av fläsk upphörde, dels ock vår totala import av fläsk enligt jordbruksekonomiska uppgifter.

År	Inhemsk produktion	Utförsel	Införsel	
1934	165 000 ton	19 097 ton	1 523 ton	
1935	145 000 »	13 214 »	3 724 »	
1936	142 000 »	12 704 »	3 098 »	
1937	152 000 »	13 609 »	1 717 »	
1938	147 000 »	13 295 »	2 198 »	
1939	155 000 »	13 939 »	2 829 »	
1940	150 000 »	4 386 »	1 239 »	} Enbart från Danmark.
1941	126 000 »	960 »	3 886 »	
1942	91 000 »	—	4 736 »	
1943	118 000 »	—	4 566 »	
1944	146 600 »	—	—	

Det i nu ifrågavarande sammanhang kanske mest betydelsefulla är emellertid, att under åren 1942 och 1943 införseln bestod av uteslutande amerikanskt fläsk och att det just var under dessa år och 1944 som svinpest här i landet förekom i stor omfattning. Man kan alltså med statistikens hjälp vinna tillräckligt bevis för vådan av denna import, och det står då också klart, att ett importförbud beträffande amerikanskt fläsk skulle i väsentlig mån minska riskerna för svinpest. Ett sådant förbud behöver icke ur andra synpunkter väcka betänkligheter, ty landets behov av fett fläsk kan, såsom ovan nämnts, tillgodoses genom inhemsk produktion, och i handelspolitiskt avseende torde denna import spela en mycket ringa roll för våra kommersiella förbindelser med Amerika.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att införa importförbud beträffande amerikanskt fläsk.

Stockholm den 17 januari 1945.

Lennart Bondeson.

Axel Mannerskantz.

Josef Hagman.